

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis, E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana Libri XVI**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1634

Oeconomia & Distributio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70090](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70090)

Laud Liberalitatis.

Liberali-
tas.

Liberalitatis, & magnificentiæ splendor est maximus: est enim, ut verbis Nicetæ v. τὰ γὰρ ἐλεῖσις ἔβουον καὶ δαίμονα φιλοδοξίᾳ. Laudatur autem ab effectis, in quibus considerantur & ea, quæ erogantur, & ij, in quos erogantur. Elucet igitur magnificentia in vrbibus condendis, reparandis, in aquarum, fluminum, lacuum derivationibus, expurgationibus, in templis, monasterijs, xenodochijs, scholis, gymnasijs extruendis, theatris, amphiteatris, circis, vijs publicis muniendis, stemendis, incidendis, in pontibus, arcibus, turribus, vallis, mœnibus, aggeribus, in porticibus, balneis, thermis, viuarijs, hortis, bibliothecis, in ætarijs, portibus, naualibus, horreis, cellis, aquæ ductibus, puteis; in armis, machinis, vestimentis, pompis, ludis, nuptijs, conuiujs, in quibus nimis plerumque munifici sunt homines.

In sepulchris, aris, baptesterijs, sacra suppellectile, imaginibus, picturis, obeliscis, colossis. Liberalitas non æque sumptum facit ac magnificentia: liberalitatis tamen est dare alimenta, agros, domos, pecunias, vestes stragulas, libros, vasa, vestigalia, redditus, decimas, primitias, priuilegia varia, religiosis, pauperibus, orphanis, amicis, hostibus, exulibus, ca-

Humilitas

ab uno
Ethnico-
rum An-
tisthene
habita est
pro sum-
mo bono.

ptiujs, viris litteratis. **Humilitatem** Rhetores, & Philosophi præcipue agnouerunt; quanquam Theodoretus in oratione de fine & iudicio refert Antisthenem summum bonum posuisse in ἀνυψία, quo nomine rectè designatur humilis.

Huius partes sunt sacerdotia, dignitates, regna, imperia, vestitus honorificos, triumphos, trophæa, statuas, imagines, titulos, elogia magnifica negligere, honores declinare, quod multi fecerunt latebris, fuga, morbi prætextu, mutilatione. Item de se demissè sentire, loqui, ad seruilia munia se abijcere.

Et hæc de laudibus personæ secundum virtutes animi, & corporis satis.

Humili-
tatis par-
tes.

Vituperatio ex contrarijs, vt apparet, locis petitur, nec alijs, aut plenioribus indiget præceptis. Tantum illud prudentes oratores obseruant, vt ad vituperandum necessitate potius ducti, quam sua natura incitati videantur. Deinde, vt à maledictis triuialibus abstineant: Tertio vt nihil conuitorum temerè effundant, sed quicquid dixerint, certis addicant rationibus.

Nam improbum, & perfidum, & impium, & cætera id genus aliquem dicere, nihil verò demonstrare, rixari est, muliercularum, aut puerorum more, quod rectè norauit Demosthenes Olynthiaca secunda, τὸ μὲν ἐπιόμοι καὶ ἀπειτοὶ χαλεπὸν ἀνοτῆ τὰ πεπραγμένα δεκτικῶν, λυδοβίαρ ἐὶ αἱ τὶς ἀνφισακένηρ δικάωσ. τῆ δὲ πάντ' ὄσα πῶν οτ' ἐπραξεδιζήντα, ἐφ' ἄπασι τ' τοῖς ἐλέγετο, καὶ βραχέως λόγῳ συμβάλλει δειδῶν. καὶ δοσὶν ἐνεκα ἡ γέμμαι συμπερὶ ἐν εἰρηδο. Nunc quoniam hoc ipso loco nobilissimi Rhetores tradunt Panegyricarum, nuptialium, natalitiarum denique orationum methodum, hanc ex Dionisio Halicarnass. subijciam.

A R S PANEGTRICORVM,
Nuptialium, & natalitiarum
Orationum.

Ex Dionysio Halicarnassensi, De Panegyri.

Græca incipiunt τὰ πανηγυρῶν ἑρμῆα, ἢ καὶ que quoniam nihil ad elegantiam faciunt, omittimus; ea tantum indicantes, qua signanter in auctore dicta fuerint.

Oeconomia; & distributio.

C A P V T VIII.

In præfatione ostendit, quid sit panegyris, Panegyri- & quæ eius inuentio. Ait esse, ἑρμῆα καὶ quid? δῶρον θεῶ, εἰς ἀνάπαυσιν ἢ περὶ τὸν ὄλου μεζόνων παραδιδόμεν. Propriè aut Panegyris dicitur celebres cōuētus, & ludos, quocæ orationum hinc γέφυρα, καὶ ψυχαγωγία. Addit Athenis metho- letas, & Musicos, μυσῶν καὶ ἀπόλλωνος. ὁ παρ' ὧν ornare Panegyres, sed maximè viros doctos, & eloquentes: deinde ad præcepta delabitur.

Primo, Dij panegyris præfides laudandi, & hoc est, inquit, προσωποῖον τῆς τοῦ θεοῦ προκείμενῳ, τὸ λόγῳ, sed istæ falforum numinum laudationes longè à Christianis exulent, qui speciosissima in Deo, & sanctis nacti sunt argumenta. Plenus est autem Aristides harum laudationum exemplis, è quibus imi-

tatio.

tatio ad sanctiora argumenta traduci poterit.

Secundò, De vrbis laudibus in istis veterum panegyricis tractabatur. Quomodo autem vrbis laudanda sit, hoc inferius doceo plenius.

Tertiò, De certamine, & ludis dicebatur, cuius laudationis capita sunt. Ortus, comparatio cum alijs certaminibus, tempus certaminis, seu anni tempestas, qua celebratur. Variæ eius species, Coronæ victoribus tributæ, vt quercus, oliua, laurus, pinus.

Quintò, Laudantur principes, & panegyris auctores.

Sextò, Elocutio panegyricorum non debet esse *μονοτ ὀπας*, sed *επιλη. & περιγεμενη*, & valde figurata, in qua sint *διερμεινα* distributiones, ac *παραβολαι & συγκρισεις*.

De Panegyrici Antimachus.

Ex versione Antimachi emendata.

Panegyris, solennis scilicet quinquennialium ludorum celebritas, siue conuentus, est inuentum, & donum Deorum, ad requiem maiorum rerum, quæ ad vitam attinent, tradita (sicuti quodam in loco, inquit Plato) cum Dijs humanum genus ad laborem natum miserati essent. Coacti autem fuerunt à sapientissimis hominibus conuentus, & à ciuitatibus publicè communi decreto, ad reficiendos, recreandosque animos, ac ad oblectationem, atque solatium spectantium constituti. Tributus verò ad hos mutuo celebrandos est à diuitibus suppeditandarum quidem pecuniarum sumptus, à principibus circa hoc ornatus ad magnificentiam apparatus, rerumque ad id commodarum opulentia. Panegyrim athleta corporum robore ornant plurimum: & musarum, ac Apollinis affectatores musica, qua sunt ex culti. At virum, qui in literarum, & eloquentiæ studijs versatus fuerit, ac vniuersum vitæ tempus in eis consumpserit, atque contruxerit, in ornanda panegyri ita sese gerere oportet, ac tanto inniti artificio, vti eius oratio à vulgari dicendi ratione abhorreat.

Age igitur, ô Echecrates, ad hoc tanquam duces vitæ nequaquam tritæ, nec à multis tentatæ facti, explicemus tibi ea, quæ olim à nostris sapientiæ Parentibus nobis tradita accepimus: illi verò, & illorum etiam superiores, à Mercurio, & à Musis habuisse dixerunt:

non secus ac Aleræus pastor ab eisdem in Panegyris Helicone poësim est consecutus. Age itaque cum huiusmodi arte orationes sequeere. Deus etenim vniuersæ, quæcunque sit, panegyris aliquo modo præses, & eiusmodi est nominis: vt, Olympiorum, Olympius Iupiter eius autem quod in Pythijs sit certaminis, Apollo. Principium igitur huiusmodi orationis, quæcumque fuerit, laus Dei nobis sit, tanquam vultus, seu persona quædam splendida in sermonis initio posita, atque constituta. Laudandi autem exordium, ab ijs, quæ Deo insunt, ei que attribuuntur, prout res copiam suppeditant, sumes. Siquidem Iupiter fuerit, adducendum erit, deorum Regem, rerumque omnium opificem esse: Si verò Apollo, multes inuentorem extitisse, & eundem esse cum Sole: Solem autem omnium omnibus bonorum auctorem. Præterea si Hercules erit, Iouis esse filium: & ea quæ mortalium vitæ præbuit, connumerabis. Et locus sermè complebitur ex ijs, quæ qui libet aut inuenerit, aut hominibus tradiderit. Vtum hæc breuibus narrabis: ne præcedens oratio sequenti maior euadere videatur.

Deinceps vrbis laudes, in qua publicus conuentus celebratur, vel à situ, vel ab ipsius ortu, recensere oportebit, in quo sane, qui Deus, aut heros eius conditor extiterit, aut si aliquid habebis, quod deo in medium possis afferre: si quid videlicet ab eo, vrbis præclarum, vel bello, vel pace gestum fuerit, commemorabis. Congruet etiam de magnitudine, si ampla, vel parua sit, aliquid dicere: quòd pulchritudine excellit, quod licet parua, potentia tamen cum amplissimis est adæquata. Deinde quæcunque ad templorum, aut in his additamentorum, seu donatorum, publicarum, privatorumque ædificiorum ornamentum attinent, non erunt silentio prætereunda: quemadmodum Herodotus quodam in loco, quinque, & sex tabulorum ædificia Babylonis esse dicit. Si fluuius sit magnus, si purus, & nitidus, vel regionem incolentibus utilis. Si itidem aliqua fuerit fabula, quæ de ciuitate prædicetur. Hoc pacto multum suauitatis, plurimum leporis, atque dulcedinis habebit oratio. Ad hæc de ipso certamine dicendum erit, quodnam habuerit initium, quæ ipsius fuerit constitutio, vel quam ob causam positum, dedicatumque sit. Si aliqua sit fabula, vel aliquid aliud præscum, horum nihil erit omittendum. Ad id verò cum